

בבא מציעא נ

שמואל	רב
שתות מעות נמי שנינו	שתות מקח שנינו

ניסיון להוכיח שיטת שמואל ממשנתנו: תנן: **האונאה ארבעה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע, שתות למקח**. מאי לאו - דזבין שוי עשרים בעשרין וארבעה, ושמע מינה שתות מעות נמי שנינו!
דחייה 1: לא, דזבין שוי עשרים וארבעה בעשרים.

קושי: מי נתאנה? מוכר?! אימא סיפא: **עד מתי מותר להחזיר - בכדי שיראה לתגר או לקרובו**.
 ואמר רב נחמן: לא שנו אלא לוקח, אבל מוכר - לעולם חוזר.
דחייה 2: אלא דזבין שוי עשרים וארבעה בעשרין ותמניא.

עוד ניסיון להוכיח שיטת שמואל ממשנתנו: תנן: **הורה רבי טרפון בלוד: האונאה שמונה כסף מעשרים וארבעה כסף לסלע, שליש למקח**. מאי לאו - דזבין שוי שיתסרי בעשרים וארבעה, ושמע מינה שליש מעות נמי שנינו!

דחייה 1: לא דזבין שוי עשרים וארבעה בשיתסר,
קושי: מי נתאנה? מוכר?! אימא סיפא: **אמר להם כל היום מותר לחזור**, ואמר רב נחמן: לא שנו אלא לוקח, אבל מוכר לעולם חוזר!
דחייה 2: אלא דזבין שוי עשרים וארבעה בתלתין ותרין.

ברייתא להוכיח שיטת שמואל: תניא כוותיה דשמואל: **מי שהוטל עליו ידו על העליונה. כיצד? מכר לו שוה חמשה בששה, מי נתאנה - לוקח, יד לוקח על העליונה, רצה - אומר תן לי מעותי, או תן לי מה שאוניתי. מכר לו שוה שש בחמש מי נתאנה - מוכר, יד מוכר על העליונה. רצה - אומר לו תן לי מקחי, או תן לי מה שאוניתי.**

שאלה 1: איבעיא להו: פחות משתות לרבנן

לאלתר הויא מחילה
 או בכדי שיראה לתגר או לקרובו?

עוד שאלה: ואם תמצוי לומר בכדי שיראה לתגר או לקרובו, מאי איכא בין שתות לפחות משתות?
 שתות=אונאה – אפשר לחזור בו ולקבל כספו בחזרה (או לבטל את המקח) רק בכדי שיראה – לאחר מכן המקח קיים
 פחות משתות= מחילה – יכול לקבל כספו בחזרה - אבל רק כדי שיראה – לאחר מכן המקח קיים
תשובה: איכא, דאלו שתות - ידו על העליונה, רצה - חוזר, רצה - קונה ומחזיר אונאה. ואילו פחות משתות - קנה ומחזיר אונאה.

ניסיון לענות על השאלה: תא שמע: **חזרו לדברי חכמים**.

סברות: שליש: פחות משליש לרבי טרפון :: שתות: פחות משתות לרבנן

- **מסתדר**: פחות משתות לרבנן בכדי שיראה לתגר או לקרובו, ולרבי טרפון כל היום - משום הכי חזרו.
- **לא מסתדר**: פחות משתות לרבנן לאלתר הויא מחילה, לרבי טרפון נמי, לאלתר הויא מחילה. אמאי חזרו? בדרבי טרפון ניחא להו טפי, דמאי דרבנן קא משוי להו אונאה, לרבי טרפון הויא מחילה!

	1/6	1/6	פחות מ1/6
רבנן	מחילה לאלתר	אונאה - כדי שיראה	ביטול מקח
ר' טרפון	מחילה לאלתר		אונאה – כל היום

דחייה: מי סברת פחות משליש לרבי טרפון כפחות משתות לרבנן דמיי? לא, משתות ועד שליש לרבי טרפון - כשתות עצמה לרבנן דמי.

	1/6	1/6	פחות מ1/6
רבנן	מחילה לאלתר	אונאה - כדי שיראה	ביטול מקח
ר' טרפון	מחילה לאלתר		אונאה – ביטול מקח

קושי: אי הכי, במאי שמחו מעיקרא?

דאי סלקא דעתך דבטול מקח לרבנן
בכדי שיראה לתגר או לקרובו,
במאי שמחו?

תפשוט דבטול מקח לרבנן לעולם חוזר,
דכיון דאמר להו רבי טרפון הויא אונאה - שמחו,
כי אמר להו כל היום - חזרו.

תירוץ: שמחו בשתות עצמה, דלרבי טרפון מחילה ולרבנן אונאה.

שאלה 2: איבעיא להו: בטול מקח לרבנן

או דלמא בכדי שיראה לתגר או לקרובו?

לעולם חוזר

עוד שאלה: ואם תמצא לומר בכדי שיראה לתגר או לקרובו, מה איכא בין
שתות ליתר על שתות?

תשובה: איכא, דאילו שתות - מי שנתאנה חוזר, ואילו יתר על שתות - שניהם
חוזרים.

ניסיון לענות על השאלה: תא שמע: **חזרו לדברי חכמים**.

- מסתדר: בטול מקח לרבנן בכדי שיראה לתגר או לקרובו, ולרבי טרפון כל היום - משום הכי חזרו.
- לא מסתדר: בטול מקח לרבנן לעולם חוזר, אמאי חזרו? בדרכי טרפון ניחא להו טפי, דקא משוי
להו אונאה כל היום ותו לא!

דחייה: בטול מקח לא שכיח.